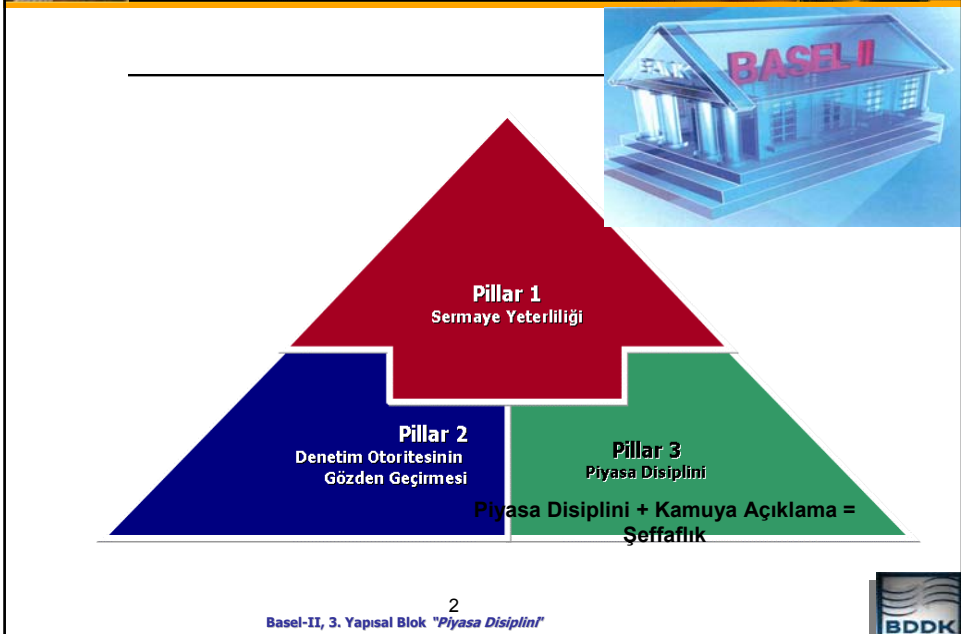

Basel-II
Üçüncü Yapısal Blok (Pillar 3):
"Piyasa Disiplini"

Dr. C. Coşkun KÜÇÜKÖZMEN
Daire Başkan Yrd., BDDK

09 Aralık 2004, BDDK, Ankara

Dış basından...1999

The committee also acknowledges the limits of regulation, calling for greater transparency and fuller disclosure. Better information will allow market participants to distinguish better between more and less risky banks. Regulators may always be one step behind. If the banks let on more about what they are up to, the market can impose its own discipline.

**Düzenleme bir yere kadar.....

**Belli bir noktadan sonra daha fazla saydamlık ve daha çok bilgi

**Daha iyi/kaliteli bilgi bankaları risklerine göre daha iyi ayırt etmemizi sağlar...????

Kaynak: FT, 4/06/1999

3

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Dış basından...1999

Meanwhile, market discipline has to be bolstered by greater transparency. The Basle Committee has steadily strengthened its disclosure recommendations over the years, and plans to issue more guidance on the disclosure of banks' capital structure and risk exposures later this year.

While these proposals may lower the capital requirements for some banks, they could raise them for others. Overall, the Basle Committee is certainly not seeking to reduce the banking system's capital cushion.

Piyasa disiplini daha fazla saydamlığın sağlanmasıyla güçlendirilmelidir. Basle Komitesi kamuya açıklanacak bilgi konusundaki tavsiyelerini zaman içinde istikrarlı bir şekilde güçlendirmiştir.....

Kaynak: FT, 4/06/1999

4

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Piyasa Disiplini... 1983

"We must seek new ways, in the absence of rigid government controls on competition, to limit destructive competition and excessive risk-taking. There are only two alternatives. We can promulgate countless new regulations governing every aspect of bank behaviour and hire thousands of additional examiners to enforce them. This approach would undercut the benefits sought through deregulation, would favour the unregulated at the expense of the regulated, and would ultimately fail.

The FDIC much prefers the other alternative: seeking ways to impose a greater degree of marketplace discipline on the system to replace outmoded government controls".

FDIC (1983, pp. 3)

5

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Anahtar Kelimeler

- Kamuyu aydınlatma, kamuyu bilgilendirme, kamuya açıklama
- Piyasa disiplini
- Kuruma özgü –gizli-bilgi (*proprietary information*)
- Bilginin kıyaslanabilir olması (*comparability*)
- Bilginin gerekli ve önemli olması (*materiality*)
- Makul yatırımcı (*reasonable investor*)

6

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

AMAÇLAR (1)

- Birinci Yapısal Bloкта yer alan asgari sermaye yükümlülüklerini ve İkinci Yapısal Bloкта yer alan denetimsel gözden geçirme sürecini tamamlamak üzere piyasanın banka ile ilgili temel ve önemli bilgilere erişebilmesini sağlayacak bir [kamuyu bilgilendirme](#) sürecini oluşturarak [piyasa disiplini](#)ni teşvik etmektir.
- Pillar-3 ile bankalar ve finansal kurumların sürekli bazda [değişen](#) ve [güncellenen](#) detaylı finansal ve ilintili diğer [bilgilerin](#) muhtelif formlar vasıtasıyla kamuya açıklanması yoluyla mudilerin, yatırımcıların ve ilgili diğer kişilerin [finansal kararlarını belirlemeleri](#) ve söz konusu kurum ve kuruluşların [risklerini](#) sağlıklı bir şekilde [değerlendirmeleri](#) amaçlanmıştır.

7

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

AMAÇLAR (2)

- Bu çerçevede yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek her türlü bilginin piyasa katılımcılarına zamanında, [eşanlı](#), [eksiksiz](#) ve öngörülen [standart](#) ve [nitelikleri](#) haiz bir şekilde açıklanmasının sağlanmasıdır.
- Sonuç itibarıyla Basel Komitesi nezdinde faaliyet gösteren "[Transparency Group](#)" tarafından hazırlanarak kamuya duyurulan [Enhancing Bank Transparency](#) başlıklı (Eylül 1998) raporda ortaya konan ve şeffaf yönetim yapısı ile kapsamı genişletilmiş bilgi açıklamalarının denetimsel sürecin etkin bir tamamlayıcısı olacağı kavramı üzerine inşa edilmiştir.

8

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Pillar-3'ün Diğer Yapısal Bloklarla İlişkisi

Birinci Yapısal Blok çerçevesinde;

- Bankacılık hesabındaki sermaye bileşenlerinin yapısı
- Kredi riskinde IRB yaklaşımları ile ilgili bazı hususlar (perakende krediler, proje finansmanı, özel kredi portföyü, modeller gibi)
- Kredi riski azaltım teknikleri (yöntemler)
- Menkul kıymetleştirme (sentetik enstrümanlar dâhil)
- Operasyonel risk

İkinci Yapısal Blok çerçevesinde;

- Sermayenin özel değerlendirme biçimleri (yeterlilik/ilave sermaye)
- Bankacılık hesabındaki faiz riski, yasal risk, stratejik risk, konsantrasyon riski ve likidite riski gibi sayısallaştırılması güç riskler

UBS Handbook 2002/2003

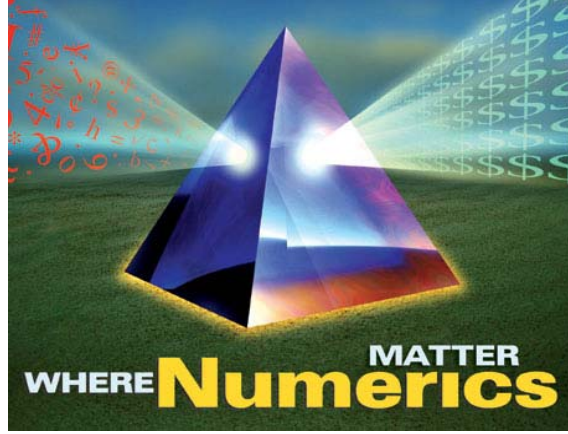
...of Pillar 3 and UBS is working with the industry and regulators to try to ensure an appropriate balance between, ..., the benefits of enhanced disclosure and.... The **negative impact** of **excessive detail** which may confuse rather than assist the reader.

..... We expect that, as risk management and control practices **evolve**, banks' disclosure standards will also **change**, and we are committed to remaining at the forefront of **meaningful disclosure**.

Görsel Veri Analizi

Get The Picture: Visualizing Financial Data

visualization can help with the understanding of financial data

11

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Piyasa Disiplininin Sağlanması İçin Önerilen Mekanizma

Kamuyu bilgilendirme çerçevesinde etkinlik!

- ❖ Bankanın daha saydam ve anlaşılabilir faaliyetlerde bulunması teşvik edilerek piyasanın, bankanın finansal yapısı ve taşıdığı riskler hakkında bilgi edinmesi ve edindiği bu bilgiler doğrultusunda vereceği tepkiler yoluyla bankayı ödüllendirmesi veya cezalandırmasının sağlanması hedeflenmektedir

12

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Temel İlkeler (1)

- ❖ Bilgilerin karşılaştırabilirliğini daha olanaklı kılan tutarlı ve anlaşılabilir bir bilgilendirme çerçevesi
- ❖ Bunu sağlayacak şekilde açıklanacak bilgilerin bankanın iç yönetim süreçleri yoluyla bankanın risklerini değerlendirme ve yönetim şekilleriyle uyumlu olması
- ❖ Bilgilendirme yükümlülüklerini ihlal eden bankaların denetim otoritesinin tepkisiyle karşılaşması
- ❖ İhlal edilen yükümlülüğün önemi ve ihlalin süresine göre farklılaşabilecek olan bu tepki, ekstra sermaye tutma zorunluluğu getirilmesi şeklinde olmamalıdır.

13

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Temel İlkeler (2)

Bankalar yönetim kurullarınca onaylanmış resmi bir bilgilendirme politikasına sahip olmalıdırlar.

14

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Temel İlkeler (3)

- ❖ Bir banka hangi bilgi açıklamalarının kendisiyle ilgili olduğuna önemlilik (**materiality**) kavramını temel alarak karar verecektir. Komite bir bilginin önemli olup olmadığının sayısal eşikler yerine "**user test**" kullanılarak belirlenmesini önermektedir.
- ❖ Bankalar halihazırda yaptıkları raporlamaları Üçüncü Yapısal Blok beklentilerini gereği gibi karşılama mesnet olarak kullanabileceklerdir.
- ❖ Otoriteler tarafından aksine bir hüküm getirilmedikçe Üçüncü Yapısal Blok çerçevesinde açıklanan bilgilerin dış denetimden geçmesi gerekmeyecektir.

15

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Temel İlkeler (4)

- ❖ Banka Üçüncü Yapısal Blokte açıklanması öngörülen **tüm önemli bilgileri** yayımlayacaktır. Bunun istisnası kurum içi özel bilgiler ve gizli bilgiler olmaktadır.
- ❖ Açıklanacak bilginin **ne şekilde ve hangi kanallarla** açıklanacağı banka yönetimine bırakılmıştır.
- ❖ Açıklanacak bilgiler ilgili denetim otoritelerinin öngördüğü koşullarla uyumlu olduğu sürece kamunun erişimine açık **internet web siteleri** veya denetim otoritelerinin öngördüğü **kamusal denetim raporları** gibi araçlar vasıtasıyla da sunabileceklerdir.
- ❖ Yapısal Blok-III'te ortaya konan bilgi açıklamaları **6'şar aylık** dönemler itibarıyla yapılacaktır.

16

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

İstisnalar

İstisna 1: Bankanın risk yönetiminin amaç ve politikaları, muhasebe sistemi ve tanımlamalar hakkında genel bir özet sunan nitel bilgiler yıllık bazda yayımlanabilecektir.

İstisna 2: Uluslar arası düzeyde faaliyet gösteren büyük bankaların ve diğer önemli bankalar ile bunların önemli bankacılık iştiraklerinin ana sermayeleri ile toplam sermaye yeterlilik rasyoları ve bileşenleri üçer aylık dönemler bazında açıklanacaktır.

İstisna 3: Maruz kalınan riskler veya diğer hususlarla ilgili bilgiler hızlı değişim gösterme eğiliminde ise banka bu bilgileri de üçer aylık dönemler bazında açıklayacaktır.

Kamuya Açıklanacak Bilgiler- P3 Çatısı

- **Uygulamanın kapsamı**
  - Kalitatif (konsolide, indirimler, kısıtlamalar, grup içi fon transferleri vs)
  - Kantitatif (surplus capital, capital deficiency,
- **Sermaye bileşenleri / yapısı**
  - Tier1 / Tier-2
- **Maruz kalınan riskler ve ölçümü (kalitatif/kantitatif)**
  - Temel bankacılık riskleri; kredi riski, piyasa riski, bankacılık defterindeki faiz riski ve hisse senedi riski ve operasyonel risk.
- **Sermaye yeterlilik durumu**
  - Gerekli durumlarda düzenleyici sermayenin ölçümünde farklı yaklaşımlar kullanan bankalar için farklı bilgilendirme yükümlülükleri ortaya konmuştur.

Table 1: Disclosures in the New Basel Capital Accord

Subject	Type	Location in Supporting Document
Scope of Application	Strong recommendations	Pillar 3
Capital	Strong recommendations	Pillar 3
Credit Risk - general	Strong recommendations	Pillar 3
Credit Risk – Standardised Approach	Requirements and strong recommendations	Pillar 3
Credit Risk Mitigation Techniques	Requirements and strong recommendations	Pillar 3
Credit Risk – IRB Approaches	Requirements	Pillar 3
Market Risk	Strong recommendations	Pillar 3
Operational Risk	Strong recommendations and, in future, requirements	Pillar 3
Interest Rate Risk in the Banking Book	Strong recommendations	Pillar 3
Capital Adequacy	Strong recommendations	Pillar 3
Asset Securitisation	Requirements	Asset Securitisation
ECAI Recognition	Requirements	Standardised Approach
Supervisory Transparency	Strong recommendations	Standardised Approach and Pillar 2

19
Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Bir eleştiri.....

Transparency challenges market participants not only to provide information, but also to place that information in a context that makes it meaningful.

Alan Greenspan
Conference on Bank Structure and Competition, May 8, 2003

As Greenspan has remarked, **transparency is not same as disclosure**. In this we believe the prescriptive, volume oriented focus of Pillar-II falls short. [...] In designing the details of Pillar-II, the Basel Committee has placed **too much emphasis on quantity, rather than the quality**, of disclosure. [...] The Pillar-III proposals add a large mass of additional disclosure which is **highly technical in nature** and which we believe will be of little benefit to the reader. [...] Indeed, **few people are able to digest all of the information** that is already **presented on risks**, but now this information could be lost in deeper, more technical pile of data. **D.WILSON ERVIN, CSFB, June 18, 2003**

20
Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

P-3'e Eleştiriler ve Dikkate Alınma Durumları

SORU/SORUN	ÇÖZÜM/ÖNERİ
Açıklanacak bilgilerin kapsamı ve karmaşıklığı.	Açıklanacak bilginin kapsamı eleştiriler yönünde makul seviyeye indirilmiştir..
Açıklanacak bilginin bankalara getireceği yüksek maliyet dikkate alındığında elde edilecek faydanın ne olacağının net olarak bilinmemesi.	Açıklanacak bilginin ne şekilde ve hangi kanallarla açıklanacağı banka yönetimine bırakılmıştır.
Piyasa katılımcıları ve bankaların birden fazla denetim otoritesinin farklı bilgi talepleri	Ulusal denetim otoritelerinin ilk etapta kendi aralarında, daha sonra bilgi açıklama durumunda olan kuruluşlarla birlikte konuyu geniş kapsamlı olarak ele alması. Muhasebe Standartları Kurulu'nun konuyu bu şekilde değerlendirmesi gerekebilir.
Muhasebe standartları belirleyicileri ve diğer düzenleme otoriteleri ile eşgüdüm eksikliği.	P3 ve muhasebe verileri arasındaki tutarlılığın artırılması ve söz konusu verilerin bu şekilde giderek artan bir potansiyel güvene ulaşacağı düşüncesiyle Basel Komitesi IAS30 İstişare Grubu'nun da dâhil olduğu muhasebe otoriteleri ile sürekli bir istişare halindedir. Komite ayrıca P3'te yer alan unsurları IAS30 çerçevesinde gözden geçirmiştir.
Denetim otoritelerinin B2 politikalarını ve bu çerçevede bankaları ve diğer finansal kuruluşları tabi tutacakları denetim usul ve yöntemlerini açıklamaları.	Kredibilite.

21

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

MEVCUT DÜZENLEMELER

- BDDK tarafından yayımlanan "Muhasebe Uygulama Yönetmeliğine İlişkin 17 Sayılı Tebliğ: Kamuya Açıklanacak Mali Tablolar ile Bunlara İlişkin Açıklama ve Dipnotlar Standardı" (22.06.2002 tarih ve 24793(Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır)
- Aracı Kuruluşların Kamuyu Aydınlatma Esaslarına İlişkin Tebliğ (30.01.2004 tarih ve 25362 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır) Seri : V, No : 77

22

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Kamuyu Bilgilendirmenin Finansal İstikrara Katkısı

- ✓ Etkin bir bilgilendirme çerçevesi bankanın açıkladığı bilgilerin inanılabilirliğini artırarak belirsizliği azaltacaktır.
- ✓ Periyodik bilgilendirme kötü pratiklere daha çabuk tepki verilmesine olanak sağlayarak aşırılıkları caydırıcı & sınırlandırıcı olacaktır.
- ✓ Münferit bir olumsuz haberin gelecekteki sorunları önleyen bir semptom veya gizlenmiş kronik bir yapısal bozukluğun dışı vurumu olarak algılanma olasılığını (panik!) engelleyecektir.

23

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Kamuyu Bilgilendirmenin Finansal İstikrara Katkısı

- ✓ Kamuyu bilgilendirme piyasanın iyi ve kötü bankaları birbirinden ayırt edebilme gücünü artırarak bir bankayla ilgili sorunların tüm sisteme mal edilmesi (sistemik risk!) olasılığını azaltacaktır.
- ✓ Piyasanın düzenli olarak banka hakkındaki bilgilerini güncellemesi edinilen son bilginin marjinal olma özelliğini azaltacak, yeni bilgilere aşırı reaksiyon verilmesini engelleyerek volatilitiyi azaltacaktır.
- ✓ Banka farklı çıkarılara sahip piyasa aktörlerinin tepkilerini göz önüne alacak ve bunları uzlaştırmak için faaliyetlerini daha ihtiyatlı (aşırılığa kaçmayan) biçimde sürdürecektir.

24

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Piyasa Disiplini ile İlgili Tartışmalar (1)

- Özellikle gelişmekte olan ülkelerde sağlam ve güvenli ekonomik alt yapı eksikliği, bilinçsiz piyasa aktörlerinin birbirinden etkilenmesi ve öndekini takip felsefesinin münferit bir banka hakkındaki olumsuz kanının tüm bankacılık sistemine mal edilecek biçimde genelleşebilmesine yol açma tehlikesi.
- Her ne kadar etkinlik kavramı denetim metotları arasında uyumlulaştırmayı işaret etse de farklı yasal ortamlar ve farklı denetimsel kaynaklar farklı yaklaşımları zorunlu kılacaktır. Ülkeler ve bankaların Basel-II'yi kendi yapılarına göre uygulama olanağı olacaktır ancak bu, "standart" düşüncesinin özünü kaybetmesi olasılığını da içermektedir.

25

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Piyasa Disiplini ile İlgili Tartışmalar (2)

- Piyasanın ve denetim otoritesinin *bilgiyi kullanma saikleri* farklıdır ve P-3 bazı hallerde denetimsel görmezden gelmeyi (foreberance) de önemli ölçüde sınırlayabilecektir.
- Özellikle ülkede faaliyet gösteren yabancı banka şubesinin veya iştirakinin ulusal finans piyasaları açısından önemli boyutta olduğu durumlarda ana banka ve ulusal piyasa açısından "önemlilik" kavramının içerik ve kapsamı yapısal olarak birbirinden farklı olacaktır.
- Bu gibi durumlarda söz konusu iştirakin önemli olup olmadığına (ve böylece bilgilendirme yükümlülüklerine tabi tutulup tutulmayacağına) merkez ülke veya banka grubu değil ev sahibi ülke karar vermesi önerilmektedir.

26

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

DİĞER ÇALIŞMALAR

YENİLİKLER

SPK'nın Kamuyu Aydınlatma Platformu

- SPK tarafından yapılan düzenlemelerde, kamuyu aydınlatma “**Etkin Piyasalar Kuramı**” çerçevesinde piyasalarda işlem görmekte olan herhangi bir sermaye piyasası aracının fiyatını etkileyebilecek **her türlü bilginin** açıklanmasını esas almaktadır. Bu nedenle düzenlemelerde halka açık anonim ortaklıklar için çeşitli yükümlülükler getirilmiştir.
- Ayrıca, yatırımcıların korunması ilkesi çerçevesinde halka açık anonim ortaklıkların yanı sıra aracı kuruluşların kamuyu aydınlatmalarına ilişkin bir düzenleme daha mevcuttur.
- Kamuyu aydınlatma projesine ilişkin genel bilgilere <http://www.spk.gov.tr/kap/> adresinden
- Kamuyu aydınlatma platformu test sayfasına <http://kap.spk.gov.tr/Yay/ek/index.aspx> adresinden ulaşılabilir.

27

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

DİĞER ÇALIŞMALAR

YENİLİKLER

SPK'nın Kamuyu Aydınlatma Platformu (devam)

“**Kamuyu Aydınlatma Platformu**”, sermaye piyasalarında işlem gören ve halka açık şirketlerin ve aracı kuruluşların kamuyu aydınlatma amacı ile bilanço ve mali tablolarına ilişkin olarak yapacakları bildirimler ile özel durum açıklamalarının, bilgisayar ağları üzerinden **elektronik imza** teknolojisini kullanarak güvenli bir şekilde iletilmesini hedefleyen bir projedir. Proje kapsamı itibarıyla **Türkiye'deki ilk proje** olma özelliğini taşımaktadır.

28

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

TARTIŞMA KONULARI

- Pillar-3'ten beklenen fayda nedir?
- Pillar-3 mevcut hangi soruna çare/çözüm olarak sunulmaktadır?
- Pillar-3'le gelen yenilikler ve ilave yükümlülükler nelerdir?
- Koordinasyonu kim sağlayacak? Muhasebe Standartları Kurulu....?
- Ne tür bilgiler kamuya duyurul(ma)malıdır (açıklan(ma)malıdır)?
- Hangi sıklıkta açıklanmalıdır?
- Yanıltıcı/eksik olan ve zamanında açıklanmayan bilgiler için yaptırımlar var mıdır, varsa yeterli midir?
- Bilgilerin kontrolü ve denetlenmesinde denetim otoriteleri (Hazine, TCMB, BDDK, SPK vd.) ile bağımsız denetçilerin rolü ve sorumlulukları nelerdir?
- Bilgilerin değerlendirilmesi ve bunlar üzerinden analizler yapılmasının sonuçları nelerdir?
- Last but not least: Pillar-3'ün neresindeyiz?
- BDDK-NET Projesi?

29

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplin"

Son söz

**Ya açıkladığın gibi ol
ya da neysen onu açıkla!**

Sila BALCY
Senior Investment Consultant
JT Marleen Bank, London
UK

30

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplin"

Laugh a bit....

- Hair-cut? Nasıl olsun?
- How to ensure full market discipline?

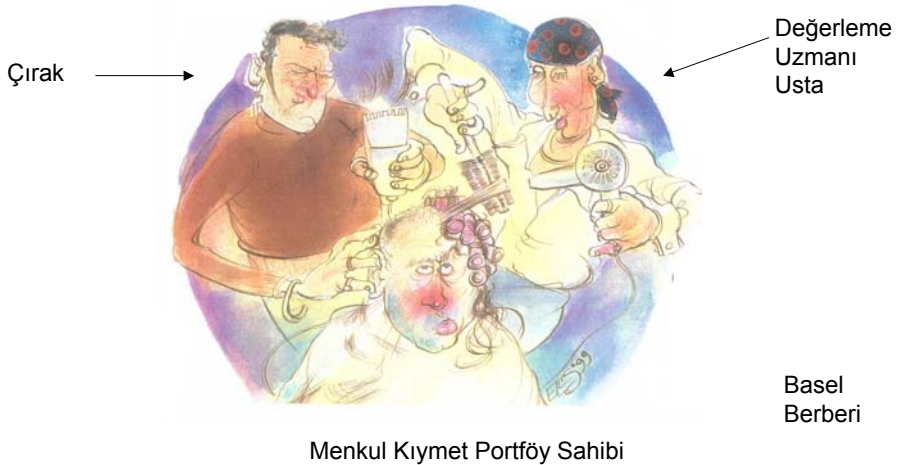
31

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

Haircut? Sevil Berberi'nden sonra Basel Berberi!

32

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplini"

BDDK Piyasa Disiplin Modeli

- Uzun ve yorucu bir düşünme/değerlendirme süreci
- Danışmanlarla 6 aylık bir çalışma
- Proje gizliliğinin sağlanması
- Projede yer alacak tarafların belirlenmesi
- Projelendirme
- İhaleye çıkma
- İstekliler arasında en uygun fiyat teklifini tespit etme (Destek Hizmetleri Dairesi'nin görüşü alınmıştır)
- Modeli test etme
- Modeli kullanıma sunma (Kurul Onayı bekliyoruz)
  - **Bu konuda kamuoyu henüz bilgilendirilmediği için modelden kimseye bahsedilmemesi rica olunur.....**

33

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplin"

Basel-II ile öngörülen piyasa disiplinini sağlayamama durumundaki alternatifimiz.....☺

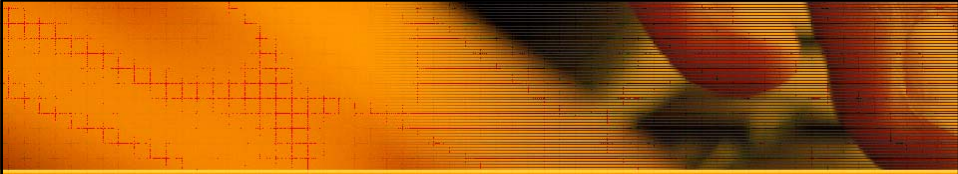

Beyefendi piyasa disiplininden sorumlu. Zaten piyasayı kimsenin anladığı filan yok, biz de disiplin tarafına odaklandık. ....☺

34

Basel-II, 3. Yapısal Blok "Piyasa Disiplin"

Teşekkürler...

Dr. C. Coşkun KÜÇÜKÖZMEN
ckucukozmen@bddk.org.tr

09 Aralık 2004, BDDK, Ankara

